

Nr. 7

PIEKTDIENA

2002.gada.15.marts

CENA 1 PALDIES

“PASACIŅA” CEĻO

13.februārī “Pasaciņas” audzinātājas ciemojās Alternatīvajā pirmsskolas izglītības iestādē Rīgā, Pārdaugavā. Šī iestāde mitinās brīnišķīgā savrupmājā, liela dārza malā un darbojas pamatojoties uz Valdorfa pedagogijas principiem. Cilvēks – daba un cilvēks – nemākslota, dabīga lietu vide ir pāris no šiem pamatprincipiem. Mūsu acis valdzināja gaumīgi un neuzspiesti mākslinieciski iekārtotas telpas, kurās zaļoja dažādi telpaugi, starp tiem – pinumi un mēbeles no priedes un ozolkoka. Iestādē darbojas tikai viena grupa ar 23 dažāda vecuma bērniem.

Mūs sagaidīja mākslinieks Artis Gulbis un bērnodārza vadītāja Ligita Gaile, kā arī īstais pagalma saimnieks suns un viņa draugs ponijs.

Tā mums bija otrā praktiskā nodarbība netradicionālo mūzikas instrumentu gatavošanai, ko apmaksā Kultūrkapitālu fonds.

Ineta

2.martā folkloras kopa “Pasaciņa” devās uz Smilteni, “Zemnieksētu”, kur bija laipni ielūgta kuplināt kultūras programmu Ziemeļvidzemes Zemnieku kooperatīva biedru saietā. Līdzās tādiem Latvijā zināmiem māksliniekiem kā Ž. Sikсна un M. Krievkalne, mūsu bērnu rādītā programma izraisīja vispārēju sajūsmu un līdzdarbošanās prieku.

Paldies *Zintai Jansonei* par šo uzaicinājumu un iespēju folkloras kopai sevi parādīt.

Agita

“PASACIŅAS” EKSPRESINTERVIJA

28.februārī zem bērnodārza “Pasaciņa” jumta darbu uzsāka *bibliotēka – informācijas centrs*, kura atklāšanas ceremonijā dziedāja arī mūsu popgrupa.

11.martā ar *bibliotēku – informācijas centru* iepazinās 5.grupas bērni.

SARUNAS PĒC CIEMOŠANĀS BIBLIOTĒKĀ

Jānis - Mēs aizgājām uz bibliotēku. Tur bija datori un grāmatas. Grāmatas var lasīt. Uz datoriem raksta un strādā. Es datora grāmatā rakstīju un spēlēju.

Kalvis - Bijām bibliotēkā. Tur bija datori un kopētājs. Mēs visu apskatījām. Man patika dators, tur ir spēles. Es nemācēju nevienu spēli.

Inese - Tur bija datori un grāmatas. Es uz papīra uzrakstīju savu vārdu.

Mārtiņš M. - Bibliotēkā ir grāmatas, datori. Mēs visu apskatījām. Man patika datori. Tur bija iekšā spēles.

Toms L. - Mēs aizgājām uz bibliotēku. Tur ir datori, kur var spēlēt. Es tur redzēju pats sevi datorā. Bibliotēkā ir bērnu un lielo grāmatas. Visvairāk lielo. Es redzēju, kā Jānis un Kārlis spēlēja spēles.

Edgars L. - Mēs bijām aizgājuši uz bibliotēkas centru. Bibliotēka – tās ir pasakas un daudz grāmatas. Tur bija divi datori. Jānis un Kārlis māc spēlēt datorspēles. Mēs aiznesām greznu pudeli, ko apgleznoja Normunds.

Normunds - Tur bija datori, kopmašīna, grāmatas un galdi. Vēl tur bija daudz krēsli.

Reinis - Mēs bijām aizgājuši uz informācijas centru. Mēs tur kopējām vārdus. Datoriem tur bija spēles iekšā. Tur bija daudz grāmatas. Mēs tur varam iet lasīt kopā ar mammām.

Oskars - Tur bija datori. Tajos var salikt vārdus. Mēs aiznesām dāvanā apgleznotu pudeli. Mēs skatījāmies, jo tur bija daudz grāmatas, tikai bildes neskatījāmies.

Sarma

☞ Aiz loga lielām pārslām krita sniegs. 4.grupas bērni pēkšņi sāka “rīmēt” dzejolīšus:

“Sniga sniegi, putināja,
P... Tobi kakināja”;
“Sniga sniegi, putināja,
E... p...i kustināja”;
“Sniga, sniegi, putināja,
Kaķis asti kustināja”.

Atskaņas ir ļoti pareizi veidotas, bet kādēļ tekstā pieminētas ģenitālijas? Arī mājās, ne tikai bērnudārzā, bērni lieto šādus vārdus. Kāpēc tā? Kādai jābūt pieaugušo reakcijai?

Vācu ārstes psihoterapeites R.Špallekas viedoklis ir šāds:

- Visus šos teicienus bērni lieto, lai parādītu savu varu. Viņi saka to, kas pieaugušajiem nepatīk un gaida, kāda būs viņu reakcija, ko tie teiks. Viņi grib parādīt, ka vairs negrib pakļauties vecāku norādījumiem un tāpēc jūtas nozīmīgi un vareni. Bērniem tas patīk, un viņi atrod arvien jaunus variantus, lai provocētu pieaugušos.
- Bērni mana, ka lietojot šādus vārdus, viņus ievēro un viņi nonāk uzmanības centrā.

Ko darīt pieaugušajam?

- Labākā metode šādā gadījumā ir tādus izteicienus nemaz neievērot.
- Aizliegumi, bārieni vai sitieni, pavisam droši panāks tikai to, ka bērni arvien biežāk lietos šos izteicienus, jo – kas ir liegts, tas sagādā īpašu prieku.
- Pieaugušajam ir jāpiedomā par savu runas kultūru, jo nevar no bērna prasīt to, ko pats nepilda.

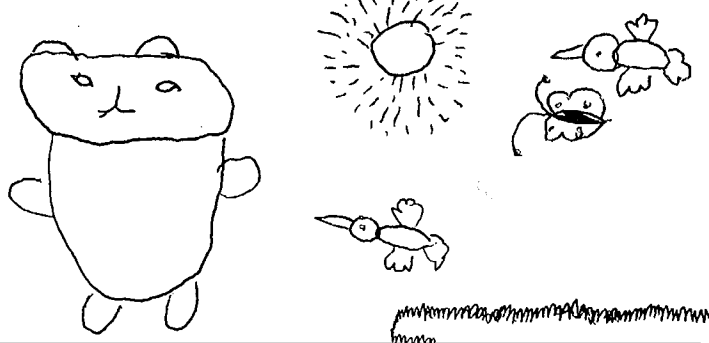
Atziņas ņemtas no Rozvitas Špallekas grāmatas “Māmiņ, vai tu mani mīli?”

PAVASARA PASAKA

Bērni ļoti, ļoti gaidīja pavasari, bet ziema negribēja iet prom un visu laiku sniga sniegs. Tad bērni izdomāja viltību. Viņi aizgāja pie Saulītes un sarunāja, lai viņa to sniegu izkausē. Sniegs tikai sniga, bet Saulīte tikai kausēja. Ziema sadusmojās un aizskrēja uz ziemeļiem pie rūķiem.

Atnāca pavasaris, atskrēja Lieldienu Zaķis, pamodās lācis un tauriņi, putniņi sāka skaļāk dziedāt. Bērni kļuva priecīgi, jo sākās siltais laiks.

Normunds, Toms Ā., Sendija.

“PASACIŅA” KONKURŠOS

Valsts bērnu tiesību aizsardzības centrs laikā no 2001.gada 15.novembra līdz 22.decembrim Valsts programmas bērnu stāvokļa ietvaros izsludināja bērnu zīmējumu konkursu “*Es esmu laimīgs*”. Konkursa mērķis bija popularizēt ANO Konvenciju par bērnu tiesībām un veicināt bērna tiesību ievērošanu Latvijā, kā arī izstrādāt informatīvo kartīšu, kas sniedz informāciju par bērnu tiesībām un iespējām saņemt palīdzību savā rajonā vai pilsētā, vizuālo noformējumu.

Pavisam konkursa izvērtēšanai tika iesniegti 1059 zīmējumi, tostarp 3 Kauguru pagasta pirmsskolas izglītības iestādes “Pasaciņa” bērnu darbi.

Pateicības rakstus par piedalīšanos minētajā konkursā, kurus parakstījusi VBTAC direktore I. Ielīte, saņēma *Sendija Sapožņikova, Edgars Ločmelis* un *Centis Cināts*.

"PASACIŅA" LIELDIENĀS

Nāc nākdama, Liela diena,
Visi bērni tevi gaida;
Visi bērni tevi gaida,
Aiz vārtiem sasēduši.

Liieldienas ir laiks, kad diena top garāka par nakti. Astronomiskais pavasaris iestājas naktī uz 21.martu. Ap šo laiku svinamas Liieldienas. Liieldienas ir Saules svētki, jo tie simbolizē gaismas un dzīvības uzvaru pār tumsu un nāvi, kad tumšie spēki atkāpjas, dod vietu gaismai un siltumam, atgriežot zemei un augiem dzīvību.

Liieldienas ir vecum veci svētki, domājams tie bijuši pazīstami jau sen pirms Kristus. Tās mums un arī mūsu kaimiņu tautām ir pavasara svētki. Tās ir dienas, kad cilvēki līksmo par dabas atmodu, par Saules atgriešanos, par vasaras tuvumu..

No senajām ieražām, kas bijis jāievēro šai dienā, latviešiem saglabājušās trīs: šupošanās, cieti novārītu olu ēšana un cilvēku, arī mājlopu, pēršana ar pūpola zaru – dzīvības riksti.

Vislabāk **Liello dienu** var sajūst šūpolēs. Lielajā dienā šupojoties un dejojot pati Saule. Šūpoles kāra augstā kalnā, lai tās būtu redzamas jau no tālienes. Šūpoļu kārtis pušķoja, apvijot ar jostām. Ticēja – jo augstāk šuposies, jo labāka būs raža, labāk barosies lopī, nekodīs odi un citi kukaiņi. Šūpolēm jāļauj lēnām nostāties, lai tā lēni un līgojoties noziedētu linu druvu.

Daudzas Liieldienu ieražas saistītas ar olu krāsošanu, ēšanu un dažādām ar tām saistītām izdarībām. Ola – topošās, jaunās dzīvības, arī Saules simbols. Pirmo olu Liieldienu rītā sadalīja visiem mājas ļaudīm vienādi, lai katram tiek savs gabaliņš, lai olas svētība sadalītos vienlīdzīgi un saime dzīvotu satiecībā. Latviešu ticējumos olas apaļums tiek pārņemts uz olas ēdājiem – tie būs apaļi un veseli kā olas. Olas krāsoja, dāvināja, deva par šupošanu, mainījās un sitās ar tām - vispirms jāsitas ar tievgaļiem, tad – resgaļiem un sitoties jāsaka: **"Putni mežā, gaiļi mājās!"**. Uzvarētājs paņem sasisto olu sev.

Liieldienu rītā pirmais, kas pamostas per tos, kas vēl aizmiguši ar pūpola zaru, sacīdams: **"Dēj olas, dēj olas, divas pa dienu, trīs pa nakti!"**. Ar izplaucētām bērza rīkstēm un pūpolu zariem pēra arī cits citu un nopērtie izpirkās ar olām. Ticēja, ka zaru, it īpaši pūpolzaru, spēks tiek pārņemts uz cilvēkiem un dzīvniekiem, apveltot viņus ar veselību un auglību.

Materiālus apkopojā INETA

Pervēsim, māsiņas,
Raibas oliņas,
Šķiņķosim bāliņam
Liieldienu rītā.

Dažādos augos, to lapās, saknēs, ziedos slēpjas daudz krāsu; jāzin tik, kuros un kā jāvēra olas, lai dabūtu vēlamo krāsu:

- ⊗ sīpolu mizās – dzeltenas un brūnas
- ⊗ alkšņa mizās – brūni sārtas
- ⊗ kumelītēs – maigi dzeltenas
- ⊗ bērzu lapās – dzeltenī zaļas
- ⊗ sūnās, mētrās – dzeltenī zaļas
- ⊗ rudzu zelmenī – koši zaļas

Liieldienas nav iedomājamas bez krāsotām olām. Olu krāsošanas tradīcija nākusi no Senās Ēģiptes un ir daudzus tūkstošus gadu veca. Olu krāsošana ir īpaša lietišķās mākslas nozare, kurā izpaužas tautas un katra atsevišķa cilvēka mākslas izjūta. Zaļš un dzeltens – visdažādākos toņos ir mūsu senču iecienītākās Liieldienu olu krāsas.

Olu krāsošanai ir dažādi paņēmieni:

- ⊗ Vāra olas kopā ar mizām, lapām, ziediem. Iegūst raibas olas.
- ⊗ Vispirms sagatavo krāsojamā materiāla novārījumu – lapas, mizas, ziedus savāra, nokāš. Šajā virumā vāra olas, tās iegūst viendabīgu krāsu.
- ⊗ Samitrinātu olu apviļā putraimā, ietin sīpolu mizās. Šādi sagatavotu olu aptin ar lupatiņu, nosien diegiem un vāra augu virumā. Iegūst olas ar sīkiem raibumiņiem.

TICĒJUMI

- ⊗ Lielās dienas rītā jāapēd vismaz 12 dzērvenes, tad tai gadā būs sārti vaigi.
- ⊗ Lielās dienas rītā, saulei lecot, jāmazgā mute. Jāmazgā ne parastā ūdenī, bet jāmeklē upe vai strauts, kam kāds līkums pret rītiem. Tad visu gadu būs skaists.
- ⊗ Kas Liieldienas rītā visagrāk uzceļas, tas visu vasaru nekad neaizguļas.
- ⊗ Liieldienas rītā redzēti sapņi piepildās.
- ⊗ Ja Liieldienu olas zog, tad zaglis paliek tikpat plīks kā ola.
- ⊗ Liieldienās vajag daudz šupoties, tad visu gadu nenāks miegs.

“PASACIŅAS VALODIŅA”

Daira: “Kāpēc mums ziemā vajag siltas cepurītes?”

Kitija: “Lai nepūš prom austiņas.”

Mazie bērni izsvaidījuši rotaļlietas, tam cenšas sekot grupas lielākie bērni.

Daira: “Mazie bērni vēl neprot tās sakārtot, bet lielie taču ir gudrāki un var palīdzēt.”

Elīna: “Mana mamma arī ir gudrāka.”

Niks nevar vien sagaidīt, kad viņam atnāks pakaļ un pie sevis, nopūšoties, nosaka: “Neviens par mani nerūpējas. Visi mani aizmirsuši.”

Bērniem par klusu gulēšanu Viola apsola pārsteiguma balvu. Normunds pamostas un, ieraudzījis to uz sava spilvena, priecīgs stāsta: “Es jau teicu, ka gulēšu kā nosists.”

Toms L.: “Es dzirdēju kā tu krāci. Nosistie nekrāc.”

Lūcija: “Audzinātāj, vai tu svinēji tantiņu dienu?”

Sarma: !?!

Lūcija turpina: “Koļa gan mammu apsveica”.

SVEICAM !

DZIMŠANAS DIENĀ

*Lai, laime tam dēlam,
Kas piedzima saulītē,
Tam Laimiņa grožus vija;
Sudrabā mērcēdama.*

/Latviešu t.dz./

Edgaru Kukeru 05.03.

Aleksi Ņemiro 07.03.

Miku Drevinski 19.03.

Niku Simsonu 30.03.

VĀRDA DIENAS SVIN

Vents un Centis 06.03.

Silvija 10.03.

Agita 11.03.

Māra 25.03.

*Svinēsim dienu, kad sauli kā zvanu
Saulgrieži augstāk pie debesīm vilks.
Ikkatrs sirdī un kopīgi lūdzot,
Ticēsim, cerēsim, dzīvosim.*

/L.Brīdaka/

“PASACIŅAS” RECEPTES

LIELDIENĀS – OLU ĒDIENI!

Kartupeļu omlete

2 lieli kartupeļi, 4 olas,
2 ēdamkarotes miltu,
4 ēdamkarotes piena vai ūdens,
sāls, pipari, zaļumi (ja ir).

Kartupeļus sarīvē skaidiņās uz smalkās rīves. Atsevišķā traukā sakuļ olas, pievieno pienu vai ūdeni, sāli, piparus. Kartupeļiem notecina sulu, pievieno miltus, zaļumus un samaisa, pārlej ar sakulto olu masu un iecilā kartupeļos. Lej uz pannas sakarsētās taukvielās un cep kā lielo pankūku no abām pusēm.

Olu pastēte

Sarīvē cieti vārītas olas (2-3), pievieno sāli un sajauc ar margarīnu. Iegūto masu ziež uz grauzdētām maizītēm, pārkaisa ar zaļumiem.

“PASACIŅAS” DARBIŅI MARTĀ

1. Folkloras kopas koncertiņš Smiltēnē 02.03.

2. Kursi “*Bērncentrētā apmācība bērniem no 0-3 gadiem*”
b/d “Sprīdītis” 05. – 08.03.

3. Seminārs psiholoģijā Mūrmuižas bibliotēkā-informācijas centrā,
lektore Anita Serma 11.03.

4. Seminārs logopēdiem,
dr.Folkmaņa lekcija 12.03.

5. Tuvās un Tālās Gaujmalas folkloras kopu novada sarīkojums Vijciemā
“*Visi man labi bija, ja es pati laba biju*” 15.03.

6. Mācības augstskolā 03.,16.,23.03.

7. LIELĀ DIENA 22.03.

8. “*Kur Gauja līkumu met*”, Vaidavas pagastā dzied Dāmu ansamblis 23.03.